مَولانا قَاضَىٰ سَجّادِ إِنْ

٢٠٠٠ الْمُلْكِيْنِ فِي الْمُلْكِيْنِ فِي الْمُلْكِيْنِ فِي الْمُلْكِيْنِ فِي الْمُلْكِيْنِ فِي اللهِ اللهِ المُلْكِيْنِ فِي اللهِ ا

بتحشيه

ڣ مند قاضی سیجاد بران سیاد بران

كتاب كانام : كالمنتخلة

مؤلف : قَاضَيْ مَجَادِينَ اللهُ

تعداد صفحات : ۲۴

قیمت برائے قارئین : =/۱۵/روپے

س اشاعت : المسلم المساء

اشر : مَكْمُ الْمُشْكِعُ الْمُرْتُّنِي عَلَيْ الْمُشْكِعُ الْمُشْكِعُ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِعِي الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِ الْمُرْتُقِعِي الْمُرْتُونِ الْمُرْتُقِعِي الْمُرْتُقِعِي الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيقِ الْمُرْتُ الْمُرْتُقِيقِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُقِيعِ الْمُرْتُونِ الْمُرِيْنِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتُونِ الْمُرِقِيلِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتِي الْمُرْتُونِ الْمُرْتُونِ الْمُرْتِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُرْتُونِ الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِي مِنْ الْمُعِلِي الْمُعِي مِلْمُ الْمُعِلِي الْمُعِلِي لِلْمُ لِلْمُعِلِي الْمُعِلِي الْم

چومدری محمعلی چیریٹیبل ٹرسٹ (رجسٹرڈ)

2-2،اوورسيز بنگلوز،گلستان جوہر،کراچی په ماکستان

فون نمبر : +92-21-34541739 +92-21-37740738 :

فيكس نمبر : 92-21-34023113:

ویب سائٹ : www.ibnabbasaisha.edu.pk

al-bushra@cyber.net.pk : ای میل

ملنے کا پیت : مکتبة البشری، کراچی ـ2196170-321-92+

مكتبة الحرمين، اردوبازار، لا مور_ 4399313-321-92+

اورتمام مشہور کتب خانوں میں دستیاب ہے۔

بِسُمِ اللهِ الرَّحُمْنِ الرَّحِيُمِ نحمده ونصلي على رسوله الكريم

مناجات به درگاهِ مجيب الدعوات

که مستم اسیر کمندِ ہوا توئی عاصیاں را خطا بخش و بس خطا در گذار و صوابم نما

کریما^ل به بخشائے بر حالِ ما نداریم غیر از تو^ط فریادرس نگهدار^ط ما راز راهِ خطا

در تنائے بینمبر صلحافیم

ثنائے محمد بود دل پذیر کہ عرش مجیدش بود مُسِّکا کہ بہ گذشت از قصر نیلی رواق

زبال تابود می در دہال جائے گیر صبیب هی خدا اشرف انبیا سوار جہال گیر^ک کیرال براق

بِسُمِ اللَّهِ الرَّحُمٰنِ الرَّحِيْمِ

له كريما: اے كريم - به بخشائے بخشش فرما - اسير: قيدي - كمند: پھانسه - ہوا: خواہش نفسانی -

کے تو: بعنی کریم۔فریا درس: فریا دکو پہنچنے والا۔عاصیاں: عاصی کی جمع ، گناہ گار۔خطا بخش: خطا کومعاف کرنے والا۔ بس: بعنی صرف تو ہی معاف کرنے والا ہے۔

سل گلهدار: بچا_راه: راسته_درگذار: معاف كرد __صواب: درست بات_نما: دكها_

سمه تابود: جب تك ـ د بان: منه ـ ثنا: تعريف ـ دل پذير: دل پسند ـ

ه حبیب: پیارا-انبیا: نبی کی جمع مجید: بزرگ مُتكا: تكیهگاه

که سوار جہاں گیر: عالم کو فتح کرنے والاسوار۔ بکران: سرخ رنگ کا گھوڑ اجسکی ایال اور دم سفید ہو۔ براق: وہ سواری جس پر آنحضرت ملک فیا معراج پرتشریف لے گئے تھے۔قصر محل۔رواق: چھجہ، حیوت۔ نیلی رواق: یعنی آسان۔

خطاب بنفس

مزاجِ تو از حالِ طفلی نگشت دے با مصالح نه پرداختی مباش ایمن از بازی روز گار

چهل ک سال عمر عزیزت گذشت همه ک با هوا و هوس ساختی مکن س ککی با هیا بر عمرِ ناپائدار

در مدّح كرم

بشد نام دارِ جهانِ کرم کرم کام گارِ امانت کند وزی گرم تر بیج بازار نبیت کرم کرم حاصل زندگانی بود جهان را زندگانی بود جهان را زنجشش پر آوازه دار کریم که مست آفریندهٔ جال کریم

له چېل: چاليس عمر عزيز: قابل قد رغمر - حال: حالت طفلی: بحيين -

لے ہمہ: تمام۔ دے: ایک سانس۔مصالح: مصلحت کی جمع، بھلائی۔

سع مکن: نه کريه تکيه: بهروسه ايمن: مطمئن بازي: کھيل روز گار: زمانه به

سى مدح: تعريف _ كرم: بخشش _ دلا: ا _ دل _خوان: دسته خوان _ نام دار: مشهور _

هے جہانت: لینی تراور جہاں۔ کام گار: کامیاب۔

لے وراء: سوا۔ کار: کام۔ گرم تر: کسی چیز کی گرم بازاری سے مراداس کا جالوہونا ہے۔

که ماید: سرماییه شاد مانی: خوشی _ حاصل: خلاصه _

△ عالم: جهال _ كرم: بخشش _ آوازه: شهرت _

هِ متنقيم: ثابت قدم - آ فريننده: پيدا كرنے والا ـ

درصف ِسخاوت

که مرد از سخاوت شود بختیار در اقلیم لطف و سخا میر باش سخاوت بود بیشهٔ مقبلال سخاوت بهمه درد با را دوا ست که گوئے بهی از سخاوت بری

سخاوت کند نیک بخت ک اختیار به لطف ک و سخاوت جهانگیر باش سخاوت بود کار صاحب دلال سی سخاوت مس کم عیب را کیمیا ست مشوه تا توال از سخاوت بری

در مذمت بخیل

ور اقبال باشد غلام بخیل وگر تابعش ربع مسکوں بود وگر روزگارش کند جاکری اگر چرخ ^ک گردد بکام بخیل وگر در گفش کی گنج قاروں بود نیرزد^ک بخیل آنکه نامش بُری

له بخت: نصيب بختيار: نصيبه ور

ع لطف: مهربانی - اقلیم: ملک - میر: سردار -

سے صاحبِ دلاں: نیک دل لوگ ۔ پیشہ: عادت _مقبلاں: نصیبہ ورلوگ _

سے مس: تانبا۔ کیمیا: وہ چیز جس کوڈالنے سے تانباسونا بن جاتا ہے۔ درد ہا: درد کی جمع۔

هے مشو: نہ ہو۔ تا تواں: جب تک ہو سکے۔ گوئے: گیند بہی: عمر گی۔

کے بین اگر آسان موافق مراد بخیل گروش نماید۔ چرخ: آسان کام: مقصد ور: اگر۔ اقبال: فتح مندی ۔ غلام: نوکر ۔ کو سُفُنُ : اس کی بھیلی ۔ گئے: خزانہ ۔ قارون: مشہور مال دار آ دمی تھا۔ تابع: تابع دار ۔ ربع مسکول: زمین کا وہ حصّہ جس پر دنیا آباد ہے۔ خس پر دنیا آباد ہے۔ حس پر دنیا آباد ہے۔ کہ نیرزد: اس قابل نہیں ہے۔ نامش بری: تو اس کا نام بھی لے۔ روزگار: زمانہ ۔ چاکری: نوکری ۔

مبر نام مال و منال بخیل ببهشتی نباشد به حکم خبر به خواری چو مفلس خورد گوشال بخیلان غم سیم و زر می خورند

مکن التفاتے ^{کے} بمال بخیل بخیل بخیل بخیل بخیل ار^ع بود زامد بحر و بر بخیل بخیل ارچہ ^{علی} باشد تونگر بمال بخیاں ز^{عی} اموال بر می خورند

درصفت تواضع

شود خلق دنیا ترا دوست دار که از مهر پرتو بود ماه را که عالی که عالی کود پاید دوست تواضع بود سرورال را طراز نه زیبد ز مردم فی به جز مردی

دلاگر تواضع هی کنی اختیار تواضع نیادت کند جاه ^{4} را تواضع بود مایه دوسی تواضع کند مرد را سرفراز $^{\Delta}$ تواضع کند مرد را سرفراز $^{\Delta}$ تواضع کند مرد را سرفراز $^{\Delta}$ تواضع کند مرد را سرفراز ک

له التفات: توجه-منال: آمدنی کی جگه جائیداد وغیره-

کے ار:اگر۔زامد: پرہیزگار۔ بحر:سمندر۔ بر:خشکی۔خبر: یعنی حدیث شریف میں ہے کہ بخیل جنّت کی خوشبو تک بھی نہ سونگھ سکے گا۔

س ارچه: اگرچه ـ تونگر: مال دار ـ خواری: ذلت ـ گوشال: سزا ـ

سے ز:از_اموال: مال کی جمع بر: پھل سیم: چاندی _ زر: سونا _

ه تواضع: الكساري خلق: مخلوق _ دوست دار: دوستي كرنے والا _

لے جاہ: مرتبہ مہر: سورج برتو: سابیہ ماہ: جاند، یعنی جس طرح جاند سورج سے روشنی حاصل کرتا ہے اس طرح تواضع ہے ان طرح تواضع ہے انسان کے رتبہ میں رونق پیدا ہوتی ہے۔

کے عالی: لعنی دوستی بروی چیز ہے۔

△ سرفراز: سربلند_سروران: سرور کی جمع سردار ـ طراز:نقش و نگار ـ

فی مردم: ایک اور بہت سے انسان ۔ مردی: انسانیت ۔

تواضع کند له بهوشمندِ گزین تواضع بود حرمت له افزائ تو تواضع کلید هی در جنّت ست کسے را که گردن کشی در سرست کسے را که گردن کشی در سرست تواضع بود تواضع عزیزت له کند در جهال تواضع عزیزت له کند در جهال تواضع مدار از خلائق که دریغ تواضع ز گردن فرازان که کلوست تواضع ز گردن فرازان که کلوست تواضع ز گردن فرازان که کلوست

نهد شاخ پر میوه سر بر زمین کند در بهشت بری جائے تو سرافرازی و جاه را زینت ست تواضع ازو یافتن خوش تر ست زجاه و جلالش هم تمتع بود گرامی شوی پیش دلها چو جال که گردن ازال برکشی جمچو تیخ گدا گر تواضع کند خوئے او ست گدا گر تواضع کند خوئے او ست

در مذمتِ تكبّر

کہ روزے ز رستش درائی بسر غریب آید ایں معنی از ہوشمند تکبّر مکن زینہار اے پسر تکبّر ز دانا^{نا} بود ناپبند

له تواضع كند: يعني منتخب عقل مندتواضع كرتا ہے۔ پرميوہ: پھل دار، يعني جو بھاري بھركم بيں وہ جھكتے ہيں۔

یے حرمت:عزت _ بریں:برتر،بلند_جا: جگہ۔

سل کلید: چابی _ در: دروازه _ سرافرازی: سربلندی به جاه: مرتبه _

یم گردن کشی: برا ائی _خوش تر: بهت احچها_

هے جلال: بزرگی تمتّع: نفع اندوزی۔

ك عزيز: باعزت ول با: يعني لوگوں كے دل وان: جوسب كو پياري ہے۔

ے خلائق: خلیقہ کی جمع مخلوق _ دریغ: یعنی تواضع کرنا نہ چھوڑ _

△ گردن فراز: سربلند_خوئے: عادت_

ھ مذمت: برائی۔ زینہار: ہرگز۔ زرستش: لینی تکبر کے ہاتھ سے۔ درائی بسر: تو سر کے بل گرے گا۔

الله دانا:عقل مند غریب: اجنبی _ این: یعنی تکبّر _

تکبر نیاید ز صاحب دلان برندانِ لعنت گرفتار کرد سرش پر غرور ت از تصور بود تکبر بود اصل بد گوہری خطا می کنی و خطا می کنی تکبر بود عادتِ جاہلاں تکبر عزازیل ک را خوار کرد کسے را کہ خصلت تکبر بود تکبر بود مایئ مدبری سے چودانی کے کئی کبر چرا ہے کئی

درفضيلت عِلْم

نه از حشمت و جاه و مال و منال که بے علم نتوال خدا را شاخت که گرمست پیوسته بازارِ علم طلب کردن علم کرد اختیار دگر واجب ست از پیش قطع ارض که علمت رساند بدار القرار

بنی آدم هی از علم یا بد کمال چوشمع از پے کے علم باید گداخت خرد مند کی باشد طلب گار علم کسے را کہ شد در ازل کی بختیار طلب کردنِ علم شد بر تو فرض فی طلب کردنِ علم شد بر تو فرض فی برو دامن علم گیر استوار نال

یے غرور: دھوکا۔تصور: خیال۔

سم چودانی: جب تو جانتا ہے۔

له عزازیل: شیطان ـ زندان: قیدخانه ـ

سے مدیری: بدہختی ۔ بدگوہر: بداصل ۔

ه بنی آدم: حضرت آ دم علیکلاً کی اولا دلیعنی انسان حشمت (بالکسر): وبد به به

ك إيجهد بايركداخت: يجملنا جاسيد بعلم: جابل

کے خردمند :عقل مند_گرم بازاری: قدرو قیمت ہونا۔ پیوستہ: ہمیشہ۔

△ ازل:ابتداعالم_بختیار:نصیبهور_

ہے فرض دین کے فرائض ادا کرنے کے لیے جس قدرعلم درکار ہے اس کا حاصل کرنا فرض ہے۔ دگر: یعنی پھرعلم کی طلب کے لیے سفر کرنا واجب ہے۔ پیش: یعنی طلب علم کے لیے قطع ارض: زمین کوقطع کرنا یعنی سفر کرنا۔ ٹلے استوار: مضبوط۔ دارالقرار: ہمیشہ رہنے کا گھر یعنی جنّت۔ کہ بے علم بودن بود غافلی کہ کارِ تو از علم گیرد نظام میآموز جز ک علم گر عاقلی ترا^{ک عل}م در دین و دنیا تمام

درامتناع ازصحبت جاملان

مكن صحبت جاملال اختيار نياميخته چوں شكر شير باش ازاں یہ کہ جابل بود غم گسار به از دوست داریکه جابل بود که نادال نز از جابلی کار نیست وزو نشود کس جز اقوال بد کہ جاہل نکو ف عاقبت کم بود که جابل به خواری گرفتار به کزو ننگ دنیا و عقبی بود

دلا گر خرد مندی و هوشیار ز جاہل گریزندہ ^{سے} چوں تیر باش ترا اژدہا ہے گر بود یارِ غار اگر خصم کے جانِ تو عاقل بود چو جاہل کسے در جہاں خوار^{کے} نیست ز جابل نیاید جز^ک افعال بد سر انجام جابل جبتم بود سر جاہلاں بر سر دار^ط بہ ز جابل حذر^ك كردن اولى بود

له جز: سوائے علم: یعنی علم دین _ غافل: نادانی ، جہالت _

کے ترا: یعنی دین ودنیا کے لیے علم کافی ہے۔نظام:انتظام۔

سله امتناع: بازر هنا ـ ولا: اے ول _خردمند :عقل مند _صحبت : ساتھ _

سم گریزنده: بها گنے والا _ آمیخته: ملا ہوا۔ شیر: دودھ۔

ه ا ژد مان کی ایک تم ہے۔ یارغار: یکا ساتھی عُم گسار عُم خوار۔

ے خوار: ذلیل _ جاہلی: یے ملمی _ کار: کام _

ك خصم: دشمن_ دوست دار: دوست _

△ جز: سوائے۔ افعال: فعل کی جمع ، کام۔ اقوال: قول کی جمع ، بات۔

الله دار: سولي به: بهتر فواري: ذلت _

<u>.</u> فکو: بهتر ـ عاقبت: انجام ـ

لله حذر: پر ہیز ۔اولی: بہتر ۔ کزو: کهازو ۔ ننگ: ذلت عقبی: آخرت

درصفت عدل

چرا بر نیاری سر انجام داد چرا عدل را دل نداری قوی اگر معدلت دستیاری کند کنوں نام نیک ست ازو یادگار که از عدل حاصل شود کام ملک دل انال انصاف کی را شاد دار که بالا تر از معدلت کار نیست که بالا تر از معدلت کار نیست که بالا تر از معدلت کار نیست در ظلم بندی بر انال جهال فی در مراد دل داد خوابال بر آر

چو ایزد لی ترا ایل جمه کام داد چو عدل ست پیرایهٔ کی خسروی ترا مملکت کی پاکداری کند چو نوشیروال کی عدل کرد اختیار ز تا شیرها عدل ست آرام ملک جهال را بانصاف آباد دار جهال را به از عدل معمار کی نیست ترا زین به کی آخر چه حاصل بود اگر خوای از نیک بختی نشال را به در یغ از رعیت مدار

ك ايزد: الله تعالى _ كام: مقصد _ داد: انصاف _

ت پیرایه: زیب وزینت خسروی: پادشاهت - عدل: انصاف ـ

سه مملکت: سلطنت به یا کداری: مضبوطی معدلت: انصاف دستیاری: مدوبه

سى نوشيروان: ايران كامشهور بادشاه كنون: اب تك ماد كار: ياد دلانے والا

ه تا ثير: اثر_

ك ابل انصاف: منصف لوگ ـ شاد: خوش ـ

کے معمار: راج _ بالا: اونچا_

[△] به: بهتر - چه: کیا - عاول: انصاف کرنے والا ـ

ها بل جہاں: جہان والے۔

الله رعايت: نگهباني _ دريغ بمنوع _ دادخواه: فريادي _

در مذمتِ ظلم

چو بستان خرم ز بادِ خزال که خورشید ملکت نیابد زوال بر آورد از ابل عالم فغال زند سوزِ او شعله در آب وگل بیندیش آخر ز تنگی گور ز دود دلِ خلق غافل مباش که ناگه رسد بر تو قهر خدائے که ظالم بدوزخ رود بے سخن ⁴

درصفت قناعت

در اقلیم راحت کنی سروری که پیش خرد مند بیج ست مال دلا گر قناعت فی بدست آوری اگر ننگ دستی ف زسختی منال

ل مدمت: برائي بيداد: ظلم بستان: باغ فرم: شاداب باد: مواخزان: بت جعر كاموسم

مع کاتش: کهآتش فغان: فریاد _ب

کے رخصت: اجازت۔خورشید: آفیاب۔

سم ستم کش: مظلوم ـ سوز: جلن ـ شعله: چنگاری ـ آب: یانی ـ گل: مثی ـ

ك آزار: تكليف مباش: نه هو ـ دود: دهوال ـ

هے حیارہ: تدبیر،علاج۔زور:ظلم وزیادتی۔ گور: قبر۔

△ بىخن: بەشك-

کے تند سخت۔ قہر:غضب۔ ستم ظلم۔

ه تناعت: تھوڑے پرصبر کرنا۔اقلیم: ملک۔سروری: سرداری۔

الم اگر تنگ دست: اگر تو تنگ دست ہے۔ منال: مت رو۔ تیج: بے قدر

که باشد نبی راز فقر افتخار و لیکن فقیر اندر آسالیش ست که سلطال نخوامد خراج از خراب قناعت کند بر که نیک اختر ست اگر داری از نیک بختی نشال اگر داری از نیک بختی نشال

ندارد خرد مند از فقر عار کے غنی میں را زر و سیم آرالیش ست غنی گر نباشی مکن اضطراب میں قناعت بہر حال اولی تر سے ست i نور قناعت بر افروز هی جال

در مذمت حرص

شدہ مست ولا یعقل از جام حرص کہ ہم نرخ گوہر نباشد سفال دہد خرمن زندگانی بباد ہمہ نعمت ربع مسکوں ترا ست چو ہے جارگاں بادل درد ناک

ایا ^ک مبتلا گشته در دام حرص مکن عمر ضائع به مخصیل^ک مال هر آنکس که در بند^ک حرص اوفتاد گرفتم ^ق که اموال قارون تراست بخوایی شد آخر گرفتار خاک ^{نا} بخوای شد آخر گرفتار خاک ^{نا}

ك غنى: مال دار_آسايش: آرام وبِفكرى، چوں كەمفلس كو مال كےضائع ہونے كاڤكرنېيى ہوتا_

س اضطراب: بریشانی -سلطان: بادشاه فراج: تیکس فراب: کوری -

س اولی ر: بهتر نیک اخر: جس شخص پرا جھے ستارے کا سایہ ہو، یعنی خوش نصیب ـ

ه افروز: روش _

ك ايا: ال وام: جال حرص: لا في لا يعقل: بيمجه وجام: كلاس

کے تخصیل: حاصل کرنا۔ہم نرخ: ایک ہی بھاؤ۔گوہر: موتی۔سفال:مٹی کا برتن۔

△ بند: قید_خرمن: وهیر_د بدبباد: یعنی بر بادکرتاہے۔

في كرفتم: مين في مانا_اموال: مال كى جمع _ربع: چوتھائى _مسكون: آباد_

الله الرفقار خاك: ليعني مركر قبر مين جائے گا۔ درد ناك: درد والا۔

ك عار: ذلت _افتخار: فخر كرنا_

چرا می کشی بار محنت چو خر که خوامد شدن ناگهان پائمال سے که مستی ز ذوتش ندیم ندم که شوریده احوال و سرگشتهٔ كه يادت نيايد ز روزِ شار که از بهر دنیا دمد دیں بیاد

چرا می گدازی ک ز سودائے زر چرا می کشی محنت از بهر مال چناں دادهٔ دل ^{سے بنق}ش درم چناں عاشق روئے زر^{سے} گشتہ چنال ه گشتهٔ صید بهر شکار مبادا دل آن فرومایی^ک شاد

درصفت طاعت وعبادت

بود میل خاطر بطاعت مدام که دولت بطاعت توال یافتن دل از نورِ طاعت منور شود کشاید در دولتِ جاودال کہ بالائے طاعت نباشد ہنر

کے را کہ اقبال کے باشد غلام نشاید سر از بندگی ک تافتن سعادت في ز طاعت ميسر شود اگر بندی^ط از ببر طاعت میاں ز طاعت نه پیچد^{لل}ه خرد مند سر

له می گدازی: تو بیگھلتاہے۔خر: گدھا۔ کے پائمال: روندا ہوا۔

سع ول دادن: عاشق مونا _ درم: ایک براناسکه _ ندیم: ساتھی _ ندم: شرمندگی _

سم زر: سونا، مال و دولت _شوریده احوال: پریشان حال _سرگشته: حیران _

ه چنان: ایبا صید: شکار ـ روزشار: قیامت ـ ک فرومایه: کمینه ـ بیاد: برباد ـ

کے اقبال: خوش تھیبی ۔غلام: نوکر ۔میل: جھکا ؤ۔خاطر: طبیعت ۔ مدام: ہمیشہ۔

△ بندگی:عبادت ـ تافتن:موڑ نا۔ دولت: لینی آخرت کی راحتیں ـ

<u> ه</u>ي سعادت: نيك بختي _ميتسر: حاصل _منور: روثن _

الله بندی: کسے گا تو۔میاں: کمر۔جاودان: ہیشگی۔

لله نه پیچد: نه پھیرے گا تو۔

که فردا ز آتش شوی رستگار کہ حاصل کنی دولتِ یا کدار که روش ز خورشید باشد جهال در ایوان طاعت نشینده باش در اقلیم دولت شوی شهریار ^{هی} کہ جنّت بود جائے یرہیز گار کہ چوں نیک بختاں شوی نیک روز نه ترسد ز آسیب روز شار

تأبي^ك عبادت وضو تازه دار نماز از سر صدق بر یائے^{کے} دار ز طاعت بود روشنائی ^{علی} جاں یرستندهٔ آفریننده باش اگر حق پرستی کنی اختیار سر از جیب که پرهیز گاری بر ار ز تقویٰ ^{کے} جراغ رواں بر فروز کے را کہ از شرع باشد شعار^ک

در مذمت شیطان

شب و روز در بند عصیال^ق بود کجا باز گردد که براه خدا که رحمت کند بر تو بروردگار

دلا ہر کہ محکوم شیطاں بود کسے را کہ شیطاں بود پیشوا دلا عزم ^{لك} عصال مكن زينهار

ك آب: يانى _آتش: آك _ رستگار: چھنكارا يانے والا _

ك بريائ دار: قائم كر - يا كدار: مستقل -

سل روشنائی: نور ـ که: جیسے ـ خورشید: سورج ـ

سم پرستنده: بوجنے والا۔ ایوان: دیوان خانہ نشینده: بیٹھنے والا۔ کے شہریار: بادشاہ۔

لے سراز جیب الخ: یعنی پر ہیز گاری کواپنالباس بنالے۔

کے تقویٰ: برہیزگاری۔روان: روح۔فروز: روش کر۔نیک روز: یاک اوقات۔

△ شعار: علامت اورلباس_آسیب: تکلیف_روزشار: قیامت_

۾ عصيان: نافر ماني، گناه۔

لله عزم:اراده ـ مكن: نهكر ـ يروردگار:الله ـ

فله بازگردد: واپس ہو۔ راہ: راستہ۔

که از آب باشد شکر را گداز که ینهال شود نور مهر از سحاب که ناگه گرفتارِ دوزخ شوی بود اسفل السافلين منزلت بسیلاب هس فعل بد و ناصواب نباشی ز گل زارِ فردوس دور

ز عصال کند ہوشمند احتراز^ک کند نیک بخت از گنه^ط اجتناب کمن نفس اماره ^{سی} را پیروی اگر بر نه تابد می ز عصیان ولت مکن خانهٔ زندگانی خراب اگر دور باشی زفتق و فجور^ک

در بیان شراب محبّت وعشق

که مستی کند اہل دل التماس بود روح برور چو لعل نگار خوشا لذت درد اصحاب عشق که یابد ز بویش دل ازغم نجات

بدہ کے ساقیا آب آتش لباس ہے کعل≙ در ساغر زر نگار خوشا في آتش شوق ارباب عشق بیار^{نگ} آل شراب چو آب حیات

ك احتراز: يربيز كرنا_

کے گنہ: گناہ۔اجتناب: بچنا، پر ہیز کرنا۔ پنہاں: پوشیدہ۔نورمہر:سورج کی روشی، دھوپ۔سحاب:ابر۔ سلے نفسِ امارہ: وہنفس جوانسان کو برائی پرابھارتا ہے۔

سى برنەتابد: نەپھرے_اسفل السافلىن: دوزخ كانچلے سے نچلا درجبـ منزل: ٹھكانا_

هے سیلاب: یانی کا بہاؤ۔ فعل بد: برا کام۔ کے فجور: بدکاری گل زار: باغ فردوس: جنّت۔

ك بده: دے ـ ساقيا: اے پلانے والے ـ آبِ آتش لباس: وه ياني جوآگ كالباس پينے ہوئے ہے ليني شراب ـ

△ مُطِّعل: سرخ رنگ کی شراب۔ ساغر: شراب کا پیانہ۔ زر نگار: سونے کے نقش و نگاروالا۔ لعل: ہونٹ۔ فه خوشا: بهت احیمی مشوق:عشق مه ارباب: رب کی جمع صاحب م نگار:معشوق۔

علے بیار: لا۔ آب حیات: زندگی کا یانی۔ مشہور ہے کہ یانی کا ایک ایسا چشمہ ہے جسکا یانی پینے کے بعد موت نہیں آتی۔ بوی خوشبو۔ خوش آل کس که در بندسودائے دوست خوش آل دل که شد منزلش کوئے دوست شراب مصفا چو روئے نگار خوشا ذوقِ مستی زیال دلال

خوش آل دل کہ دار دخمنّائے دوست^ک خوش آل دل کہ شیداست برروئے دوست شراب^س چو لعل رواں بخش یار خوشا ہے جی برستی ز صاحب دلال

درصفت وفا 🆴

کہ بے سکّہ رائج نباشد درم شوی دوست اندر دل دشمنال کہ در روئے جاناں نباشی مجل کہ از دوستال می نیرزد جفا بریدن زیارال خلاف وفا ست میاموز کردار زشت زنال

ولا در وفا باش ثابت قدم ز راهِ وفا گر نه پیچی عنال کی مگردال کی ز کوے وفا روئے ول منه کی پائے بیروں ز کوئے وفا منه کی پائے بیروں ز کوئے وفا جدائی ز احباب کردن خطا^ق ست بود بے وفائی سرشت ِ ن نال بود بے وفائی سرشت ِ ن نال

له دوست: یعنی الله تعالی بسودا:عشق به منزل: پراؤ کوئے: کوچه به

سلے شراب: لیعنی وہ شراب بہت اچھی ہے جومعشوق کے ہونٹ کی طرح سرخ ہو۔مصفا: صاف۔روئے نگار:معشوق کا چیرہ۔

س مئے: یعنی شراب معرفت ۔ صاحب دلاں: وہ لوگ جن کے دل میں عشق خدا ہے۔

ه وفا: وفا داری ـ سلّه: شهیه ـ درم: تعنی جس دل میں وفا نه هووه بغیر شهیه کا سلّه ہے ـ

کے عناں:باگ۔

که مگردان: نه موڑ _روئے جانان: محبوب کے روبدرو حجل: شرمنده _

△ منه: نهر که بی نیرزد: مناسب نبیس به جفانظلم به

9 خطا غلطی - بریدن: کا ثنا -

المست:طبعت، زنان: عورتین - کردار: کام - زشت: برا ـ

در فضیلت شکر^ک

نشاید که بندد زبان سپاس که واجب بود شکر پروردگار نزا فنخ از در درآیدز شکر گزاری نباشد کے از بزار سی که اسلام را شکر او زبور ست بدست که آوری دولت جاودال بدست که آوری دولت جاودال

کے را کہ باشد دلِ حق شناس نفس کے جز بشکر خدا ہر میار ترا مال و نعمت فزاید کے شکر اگر شکر حق تابروز شار ولے تر ست ولے گفتنِ شکر اولی تر ست گر از شکر ایزد نه بندی زبال

در بیانِ صبر

برست آوری دولت پائدار نه پیچند زین روئ دین پرورال که پیچند زین روئ دین پرورال که جز صابری نیست مفتاح ^{0} آن که از عالمان حل شود مشکلت

ترا گر صبوری کے شود دستیار صبوری بیغمبرال میجمبرال صبوری کشاید در کام جال صبوری کے بر آرد مراد دلت

لے شکر: یعنی نعمتوں کے بدلہ میں اللہ کی تعریف کرنا۔ حق شناس: حق کو پہچاننے والا۔ سپاس: شکر۔

ع نفس: سانس _میار: ندلا_

س فزايد: يعنى الله تعالى برها تاب -زشكر: شكركى وجد _ فتح: كام يابي -

سمے کیے از ہزار: ہزارواں حصّہ۔

ھ و لے: کیکن۔او: بعنی اللہ تعالی۔ سے صبوری: صبر کرنا۔ دستیار: حاصل۔

لے بدست آوری: تو حاصل کرلے گا۔ جاودان: بیشگی۔ ک دین پرور: یعنی علما۔

۾ مفتاح: ڪنجي۔

الله صابری: صبر - برآرد: لعنی پوری کرے - عالمان: جاننے والے -

کشائندهٔ کشور آرزو ست که در ضمن آل^ع چند معنی بود ز رنج و بلا رستگاری دمد که تعجیل کارِ شیاطین بود

صبوری کلید در آرزوگ ست صبوری بہر حال اولی بود صبوری ترا کامگاری سے دہد صبوری کنی گر نرا دیں بود^{سی}

در صفت راستی

شود دولت همرم و بختیار که از راستی نام گردد بلند ز تاریکی جہل گیری کنار که دارد فضیلت نیین بر بیار که در گلبن ^ق راستی خار نیست

دلا راستی ^ه گر کنی اختیار نه پیچد سر از راسی هوشمند^ک دم ^{کے} از راستی گر زنی صبح وار $^{\Delta}$ مزن دم بجز راسی زینهار به از راسی در جهال کار نیست

در مذمت كذب

کسے را کہ ناراسی ^{نلے} گشت کار کجا رونے محشر شود رستگار

له آرزو: تمنّا ـ کشور: ملک ـ تل آن: یعنی صبوری ـ چندمعنی: یعنی خوبیان ـ

سنه کامگاری: کامیانی ـ رستگاری: چھٹکارا، نجات ـ

سے گرتر اویں بود: یعنی اگر تجھ میں وین داری ہے۔ تعمیل: جلد بازی۔ شیاطین: شیطان کی جمع۔

ه راستی: ستیائی۔ ہمدم: ساتھی۔ کے ہوشمند: ہوش والا۔

کے دم: سانس مبح وار صبح کی طرح ،جس کومبح صادق کہا جاتا ہے۔ کنار: کنارہ۔

△ زینهار: ہرگز _ پیین: داہنا، راست بھی کہتے ہیں _ بیار: بایاں اور حیب بھی کہتے ہیں _

۾ ڪلبن:شاخ_خار: کانٺا_

الله ناراسى: جهوت محشر: قيامت رستگار: چهنكارالعنى نجات حاصل كرنے والا

چراغ دلش را نباشد فروغ دروغ آدمی را کند بے وقار کہ او را نیارد کسے در شار کہ کاذب بود خوار⁴ و بے اعتبار کرو گم شود نام نیک اے پیر

کسے را کہ گردد زبانِ دروغ کے دروغ آدمی را کند شرمسار کے ز کذاب کے گیرد خرد مند عار دروغ اے برادر مگو زینہار نیران کار بتر ^{2}

ورصنعت ختي تعالى

که سقفش بود بے ستوں استوار درو شمعهائے فروزنده بیں کے داد خواه و کیے باج خواه کیے کامران و کیے مستمند کیے سرفراز و کیے خاکسار کیے در حربر کیاس و کیے در حربر

نگه کن بدین گنبد زر نگار سر پردهٔ هی چرخ گردنده بین کی پاسبان $^{\triangle}$ و یکے پادشاه کی شادمان $^{\Theta}$ و یکے درد مند کی باج دار $^{\dot{\Box}}$ و یکے تاج دار کی یکے بر حمیر $^{\dot{\Box}}$ و یکے بر حمیر $^{\dot{\Box}}$ و یکے بر سریر

له دروغ: جھوٹ فروغ: روشنی، ترقی، بردھاوا۔ کے شرمسار: شرمندہ بے وقار: یعنی ہے آبرو۔

س کذاب: حجموثا۔ عار: ذلت ۔ درشار: کسی گفتی میں ہی نہیں یعنی ذلیل۔

ه بتر: بدتر ـ کزو: که از و ـ گم شود: لعنی مث جا تا ہے ـ

سے خوار: ذلیل ₋ .

ك صنعت: بنانا _ گنبد: يعني آسان _ زرنگار: سونے كاجراؤ _ سقف: حيب _ استوار: قائم _

کے سر پردہ: خیمہ۔ چرخ: آسان۔گردندہ: گھومنے والا۔ شمع ہائے: موم بتیاں یعنی ستارے۔ فروزندہ: روشن کر نیوالا۔

△ پاسبان: در بان، چوکیدار_ دادخواه: فریادی_ باج: نیکس_

ه شاد مان: خوش کا مران: کامیاب مستمند: حاجتمند به باج دار: نیکس دینے والا سرفراز: سر بلند به شاد مان: خوش کا مران: کامیاب مستمند: حاجتمند بازیشی کپڑا۔ لله حمیر: بوریا، چٹائی سریر: تخت بیلاس: ثاث حریر: ریشی کپڑا۔

یکے نامراد و یکے کام گار کے را بقا و کیے را فنا کے سال خورد و کیے نوجواں یکے در دعا و یکے در دغا کیے غرق در بح فسق و فساد کے بردبار و کیے جنگ جوئے کے در مشقت کے کام باب یکے در کمندِ حوادث اسیر کیے باغم و رنج و محنت ندیم کیے در عم نان خلے و خرچ عیال کیے را دل آزردہ خاطر حزن یکے در گنہ بردہ عمرے بسر

کیے بے نوا^لہ و کیے مال دار کے در غناع و کیے در عنا کے تن درست و کے ناتواں سے کے در صواب علی و کیے در خطا کے نیک کردار^ھ و نیک اعتقاد کیے نیک خلق^ک و کیے تند خوئے کے در تنغم کے کیے در عذاب Δ در جہان جلالت Δ امیر کے در گلتان فی راحت مقیم کیے را برول رفت ز اندازہ مال کے چوں گل ان خرمی خندہ زن کے بستہ از بہر طاعت کم^{ال}

مع غنا: مال داري ₋عنا: مشقت _

مل صواب درست روغا: فریب، مکر، دهو که به

له بنوا: بسامان - کام گار: کامیاب -

سے ناتواں: بےطاقت بسال خورد: بوڑھا۔

ه كردار: كام غرق: دُوبا موا برج: سمندر .

لے خلق: عادت _ تندخو ئے: سخت، بدمزاج _ بردبار: نرم مزاج _ جنگ جو: الزاکو _

ے تنقم : بعتیں حاصل کرنا۔ ک جلالت: برائی۔امیر: حاکم۔

ٹ نان: روٹی عیال: بال <u>ی</u>ے۔

9 گلستان: باغ۔

لله گل: پھول نزمی: خوشی - خندہ: ہنسی - خاطر: طبیعت - حزن: رنجیدہ -

ال كربستن: تيار مونا_

کے خفتہ در کنج ہے خانہ مست

کے در رہ کفر زنار دار

کے مدبر و جابل و شرمسار

کے بردل و ست و ترسندہ جال

کے درد باطن کہ نامش دبیر

کے را شب و روز مصحف کے برست کے بر در شرع مسار کے وار کے مقبل کے مقبل کے مقبل کے مقبل کے مقبل کے فازی کے فازی کے وچا بک و پہلواں کے کا تب کے ابل دیانت ضمیر کے کا تب کے ابل دیانت ضمیر

درمنع اميدازمخلوقات

که ناگه زجانت برآرد دِمار که شاید ز نفرت نیابی مدد که بیش از تو بودست و بعد از تو بهم نمی روید از تخم بد بار نیک بسا پهلوانان کشور ستال

ازیں پس مکن تکیہ کی بر روزگار کمن تکیہ بر لشکر کے عدد کمن تکیہ بر ملک و جاہ وحشم کے کمن تکیہ بر ملک و جاہ وحشم کے کمن بر بنی از یار نیک بیا نے پادشاہانِ کشور نشال

له مصحف: قرآن - تنج: گوشه - مع خانه: شراب خانه -

تے مسار: کیل رزنار: جنیو، جو کا فروں کی علامت ہے۔

سل مقبل: نعيبه والا - مدبر: بدنصيب -

سم غازی: جہاد کرنے والا۔ چا بک: چست ۔ ترسندہ: ور پوک۔

ه كاتب: لكصنه والا ضمير: دل _ دُزد: چور _ دبير بنشي _

ك تكييه بجروسه- ناكه: اجانك _ دمار: ملاكت _

کے لشکر بے عدد: ان گنت فوج _ نصرت: مدد _

△ حشم: نوکر چاکر۔ کہ پیش از تو الخ: یعنی تجھ سے پہلے بھی تضاور تیرے بعد میں بھی رہیں گے۔

کن بد: یعنی دوسرے کے ساتھ برائی نہ کر تخم بد: نکمان کے۔ بار: پھل۔

الله بسا: بهت سے رکشور: ملک ستان: لینے والا۔

بسا شیر مردان شمشیر زن بسا نازنینان خورشید خد بسا نوعروسان آراسته بسا سرو قدیم و بسا گل عذار کشیدند سر در گریبان خاک که برگز کسے زال نشانے نداد که دروے نه بینی دیے شادمال که دروے نه بینی دیے شادمال که فالت مبر عمر دروے بسر بر عمر دروے بسر کم ناگه چو فرمال رسد جال دہی زسمدی جمیں یک سخن یاد دار

بیا تند گردان کی شمشاد قد بیا ماه کی رویان شمشاد قد بیا ماه رویانِ نوخاسته کی بیرانهن عمر چاک که کردنده پیرانهن عمر خاک چنال خرمن کی عمر شال شد. بباد منه دل برین منزل کی جال ستال شد دل برین کاخ کی خرم نوا شارد جهال اے پیر شان دی کی کمن تکیه بر ملک و فرمان دی منه دل برین در بیا نا پائداد

ا۔ کے گردان: پہلوان لِشکرشکن: لشکر کو ہرا دینے والا شیر مرد: بہادر شمشیرزن: تلوار چلانے والا۔

لے ماہ رو: چاند جیسے چہرے والا شمشاد: ایک درخت کا نام، جوسرو کی طرح ہوتا ہے۔خورشیدخد: سورج جیسے رخسار والے۔

سى سروقد: سروجيسے قدوالے _گل عذار: پھول جيسے رخساروالے _

هے كەكرەند: يەجواب آ كے آئے گا۔ پيرا ہن: لباس _كشيدند: يعني مركر خاك ميں مل كئے۔

له خرمن: کهلیان _ ببادشدن: برباد بونا،

کے منزل: مکان ۔ جال ستال: جان لینے والا۔ شاد مال: خوش۔

. فی ثبات: پائیداری بسر: انجام به

🛆 کاخ بمحل _خرم: تازه ـ

الله علك: حكومت فرمان: يعني موت كاحكم -

لله دیر: مندر یعنی و نیا۔ سعدی: یعنی شیخ مصلح الدین شیرازی رالشیعلیہ۔ ہمیں: یہی، یہ۔

مُحْدَ الْمُلِيثِيِّكِ عَلَيْهِ طبع شده

	_		
علم النحو	علم الصرف (اولين ، آخرين)	^ر نگین مجلد	
جمال القرآن	عر بي صفوة المصادر	(۲جلد)	تفسيرعثاني
تشهيل المبتدي	جوامع الكلم مع چېل ادعيه مسنونه	(جلد)	خطبات الاحكام لجمعات العام
تعليم العقائد	عربي كامعلم (اوّل، دوم، سوم)	(جلد)	حصن حصين
سيرالصحابيات	ا نام حق	(جلد)	الحزبالاعظم (مبينے کي ترتيب پرکمتل)
بپدنامه	كريما	(جلد)	الحزب الأعظم (يفتح كي ترتيب ريكتل)
مجلد/ کارڈ کور		(جلد)	لسان القرآن (اول، دوم سوم)
 منتخب احادیث	فضائل اعمال	(جلد)	خصائل نبوی شرح شائل تر مذی
اكرامسلم		(جلد)	تعليم الاسلام (مكمّل)
, ,	مفتاح لسان القرآن (اول،دوم،سوم)	(جلد)	بهشتی زیور (تنین حصه)
ز برطبع		رنگین کارڈ کور	
	<u>/</u>)	ار ۋ كور	رنگين ک
<u>ن</u> معلّم الحجاج	ز بر عربی کامعلم (جہارم)		
ن معلّم الحجاج نحومير	زیر عربی کامعلم (چہارم) صرف میر	آ داب المعاشرت	حيات أسلمين
		آداب المعاشرت زادالسعيد	حیات المسلمین تعلیم الدین
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعيد روضة الادب	حیات المسلمین تعلیم الدین جزاءالا ممال
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعيد روضة الادب نضائل حج	حيات أمسلمين تعليم الدين جزاءالا عمال الحجامه (پچھالگانا) (جديدا فيشن)
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعير روضة الادب فضائل ج معين الفلسفة	حیات المسلمین تعلیم الدین جزاءالاعمال الحجامه (پچیناگانا) (جدیدایدیشن) الحجامه (پچیناگانا) (جدیدایدیشن) الحزب الاعظم (میبی) (مینی کرزیب پر)
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعير روضة الادب فضائل ج معين الفلسفة مبادئ الفلسفة	حيات المسلمين تعليم الدين جزاءالا عمال الحجامه (بچهنالگانا) (جديدايديشن) الحجامه (بچهنالگانا) (جديدايديشن) الحزب الاعظم (بيبي) (مينځ کي زنيب پر) الحزب الاعظم (بيبي) (يفخ کي زنيب پر)
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعير روضة الادب فضائل ج معين الفلسفة مبادئ الفلسفة	حیات المسلمین تعلیم الدین جزاءالاعمال الحجامه (پچیناگانا) (جدیدایدیشن) الحجامه (پچیناگانا) (جدیدایدیشن) الحزب الاعظم (میبی) (مینی کرزیب پر)
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعير روضة الادب فضائل ج معين الفلسفة مبادئ الفلسفة	حيات أمسلمين تعليم الدين جزاءالا عمال الحجامه (بجهالكانا) (جديدايدين) الحجامه (بجهالكانا) (جديدايدين) الحزب الاعظم (جبي) (مبيني كرتيب بر) الحزب الاعظم (جبي) (مفخ كارتيب بر) مفتاح لسان القرآن (اول، دوم سوم)
	صرف مير	آ داب المعاشرت زادالسعير روضة الادب فضائل ج معين الفلسفة مبادئ الفلسفة معين الأصول	حيات المسلمين تعليم الدين جزاء الاعمال الحجامه (پچهالگانا) (جديد ايدين) الحجامه (پچهالگانا) (جديد ايدين) الحزب الاعظم (جبی) (مينه کي رحيب پر) الحزب الاعظم (جبی) (مينه کي رحيب پر) مفتاح لسان القرآن (اول، دوم سوم) عربي زبان کا آسان قاعده

مَكْمَا لِلْهِ الْمُعْلِينِ عَلَيْهِ عَ المطبوع

(مجلد) (مجلد) ون مقوي السراجي	تعريب علم الصيغه نور الإيضاح ملونة كرت شرح عقود رسم المفتي	جلدة (۷ مجلدات) (مجلدین) (۸ مجلدات)	ملونة م الصحيح لمسلم الموطأ للإمام محمد الهداية
الفوز الكبير تلخيص المفتاح دروس البلاغة الكافية تعليم المتعلم مبادئ الأصول مبادئ الأصول المرقات شافي ول	متن العقيدة الطحاوية هداية النحو (العلاصة والسارين) زاد الطالبين عوامل النحو (النحو) هداية النحو ايساغوجي شرح مائة عامل متن الكافي مع مختصر الخير الأصول في حديث الرسميطبع قريبا بعون ملونة مجلدة / كر الموطأ للإمام مالك الموطأ للإمام مالك الموطأ للإمام مالك الموطأ للإمام مالك الموطأ للإمام الله ديوان الحماسة التوضيح والتلويح المالوسيح والتلويح	(عجلدات) (مجلد) (مجلد) (مجلد) (مجلد) (مجلدات) (مجلد) (مجلد ين) (مجلد)	مشكاة المصابيح التبيان في علوم القرآن تفسير البيضاوي شرح العقائد تيسير مصطلح الحديث تفسير الجلالين المسند للإمام الأعظم مختصر المعاني الحسامي الهدية السعيدية السعيدية القطبي نور الأنوار (مجلدين) القطبي كنز الدقائق(٣مجلدات) أصول الشاشي أصول الشاشي شرح التهذيب شرح التهذيب
P. 1.1. 7. 11.		(مجلد)	#33

Book in English

Tafsir-e-Uthmani (Vol. 1, 2, 3)

Lisaan-ul-Quran (Vol. 1, 2, 3)

Key Lisaan-ul-Quran (Vol. 1, 2, 3)

Al-Hizbul Azam (Large) (H. Binding)

Al-Hizbul Azam (Small) (Card Cover)

Secret of Salah

Other Languages Riyad Us Saliheen (Spanish)(H. Binding) Fazail-e-Aamal (Germon)

To be published Shortly Insha Allah Al-Hizbul Azam (French) (Coloured)